

Festival porozumenia

Na Slovensku nájdeme príslušníkov trinástich oficiálne uznávaných národnostných menšín. Každá z nich sa vo väčšej či menšej miere prejavuje svojbytnými kultúrnymi aktivitami a tým významne prispieva k vzájemnému spoznávaniu a porozumeniu. Práve k tomu smeruje projekt Festival porozumenia, ktorý Občianske združenie Bagar realizuje v Trenčianskych Tepliciach s finančnou podporou Úradu vlády SR – program kultúra národnostných menšín 2014 a v spolupráci s Mestom Trenčianske Teplice a Kúpeľmi Trenčianske Teplice.

Pozoruhodné je, že pri týchto aktivitách často neexistuje žiadna bariéra medzi zapojením príslušníkov národnostnej menšiny a väčšinového slovenského obyvateľstva. V nejednom súbore nájdeme zmiešané zloženie, ba aj príklady, keď blízku kultúru, najmä českú a moravskú či zo slovensko-moravského pomedzia, pestujú občania slovenskej národnosti. Aj túto peknú skutočnosť sme chceli priblížiť Festivalom porozumenia.

V jeho rámci sa nám podarilo prezentovať kultúrne prejavy druhej a tretej najpočetnejšej menšiny na Slovensku, teda rómskej a českej a šiestej a siedmej v poradí početnosti, nemeckej a moravskej. V budúcnosti chceme Festival porozumenia ďalej rozšíriť. Teraz chceme niektoré vystupujúce súbory a tiež národnostné menšiny viacej priblížiť.

Súbor Khamoro a Osveta myjavských Rómov

V podjavorinskom regióne okolo Nového Mesta nad Váhom žije pomerne početná rómska menšina. Najviac v meste Myjava, približne 500, asi polovica z nich v bývalej slobodárni. Tu majú svoje komunitné centrum a tiež občianske združenie Osveta myjavských Rómov aj folklórny súbor Khamoro.

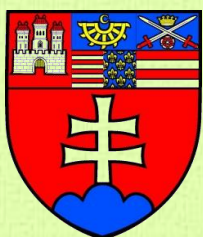
Rómsky folklórny súbor Khamoro /v preklade Slniečko/ začal písať svoju históriu 15. augusta 2001. Súbor založili manželka Paulína a Karol Herakovci. Dnes ma súbor vlastnú kapelu a okolo 15 tanečníkov v rôznom veku. Súbor vykazuje bohatú činnosť, vystupoval na Slovensku i v zahraničí. Má za sebou približne 150 vystúpení. Prezentuje a uchováva bohaté tradície kultúrneho dedičstva Rómov, ktoré sú nezastupiteľné vo svetovej kultúre. Rómska kultúra je štýlovo iná, jedinečná, rôznorodá, prezentovaná v pestrofarebných nádherných krojoch. Najväčšími úspechmi bolo otváranie medzinárodného festivalu tradičnej európskej kultúry za prítomnosti prezidenta SR a vystúpenie v SND v Bratislave za účasti členov vlády.

Paulína Heráková je tiež na čele OZ Osveta myjavských Rómov. Toto občianske združenie organizuje nielen kultúrne aktivity, ale tiež mohé ďalšie činnosti, aktivačné práce či letné tábory pre deti z tunajšej rómskej komunity. Občianske združenie Bagar dlhodobo spolupracuje so súborom Khamoro a OZ Osveta myjavských Rómov. Súbor sme viac razy zapojili na našich kultúrnych programoch a v tomto roku sme pripravili pre deti súboru Khamoro a OZ Osveta myjavských Rómov letný tábor v Trenčianskych Tepliciach.

Spevácka skupina Grünwald pri Karpatskonemeckom spolku v Handlovej

Karpatskonemecký spolok na Slovensku je spoločenské a kultúrne občianske združenie občanov Slovenskej republiky, ktorí sú nemeckej národnosti, nemeckého pôvodu alebo materinského jazyka, ako aj občanov, ktorí sympatizujú s nemeckou menšinou na Slovensku a jej kultúrou. Sídlo Karpatskonemeckého spolku na Slovensku je v Košiciach.

V máji 2001 sa v Slovenskej republike uskutočnilo sčítanie ľudu. K nemeckej menšine sa prihlásilo 4690 obyvateľov, a to predovšetkým v Košickom, Bratislavskom a Trenčianskom kraji.

Nemecká menšina žije ešte aj dnes v jej historických sídlach a táto skutočnosť sa odzrkadľuje v organizačnej skladbe spolku. KNS má približne 4 500 členov v 32 miestnych skupinách, ktoré sú na ich historickej, teritoriálnej príslušnosti zjednotené v piatich tradičných regiónoch.

V miestnych skupinách KNS je aktívnych veľa speváckych a tanečných skupín, ktoré po stáročia udržiavajú staré nemecké kultúrne dedičstvo a tradičné nemecké ľudové umenie. Príkladom je Karpatskonemecký spolok v Handlovej. Popri spolku pôsobí Spevácka skupina Grünwald, ktorá má veľký podiel na zachovávaní tradičnej kultúry nemeckej menšiny v Handlovej a obohacovaní jej repertoáru pôvodnými nemeckými piesňami a zvykoslovím. Skupina pravidelne nacvičuje v Dome stretávania KNS v Handlovej a prezentuje sa doma i v zahraničí. Vznikla v roku 1991, v súčasnosti má okolo dvadsať aktívnych členiek a členov.

Vedúcou skupiny je Hildegarda Radovská, ktorá je súčasne predsedníčkou Karpatskonemeckého spolku v Handlovej od roku 2002. Pri svojom veku 82 rokov veľmi iniciatívne pracuje na čele spolku aj speváckej skupiny. Je nositeľkou viacerých slovenských aj nemeckých vyznamenaní.

O bčianske združenie Morava krásna zem

Občianske združenie Morava krásna zem z Plevníka – Drieňového si stanovuje nasledovné hlavné ciele:

- zachovávať, rozvíjať a propagovať prvky a prejavy hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva Moravy,
- združovať občanov, ktorí sa hlásia k moravskej národnostnej menšine na Slovensku a ľudí z celého sveta, ktorí majú pozitívny vzťah k moravským tradíciám i súčasnej moravskej kultúre,
- organizovať podujatia zamerané na prezentáciu Moravy, predovšetkým jej kultúrnych hodnôt, prírodných krás a historických faktov,
- napomáhať rozvoju vidieka a cestovného ruchu na Morave a Slovensku,
- iniciovať a podporovať cezhraničnú spoluprácu medzi slovenskými a moravskými subjektmi.

V Plevníku – Drienovom pôsobia folklórne súbory reprezentujúce moravské tance, piesne a tradície – detský folklórny súbor Dúbravček, hudobno-folklórny klub Spievanka, ľudová hudba hrajúca moravské skladby Dúbravienka, hudobná skupina Notečka, a dychová hudba Považská Veselka. Na Festival porozumenia sme pozvali ľudovú hudbu hrajúca moravské skladby Dúbravienka a hudobnú skupinu Notečka.

Hudobná skupina vznikla v roku 2000 ako malé hudobné duo, jej zakladateľmi sú Ján Chúpek a Ľubo Klúčik. Od roku 2006 do skupiny pribudol ďalší člen Anton Buday a v roku 2009 posilnil skupinu Pavol Chúpek a v roku 2012 Peter Juris. Ročne odohrá približne 40 akcií.

Seniorklub Družba Trenčín

Keď v roku 1999 oslavoval známy trenčiansky folklórny súbor Družba svoje 45. narodeniny, tvorcovia programu zaradili do scenára aj jedno programové číslo so staršími, už vyslúžilými tanečníkmi a tanečnicami. Tí sa dali dokopy, nacvičili a predviedli dynamický tanec z trenčianskeho regiónu. Zistili, že im to ešte ide a že sa spolu dobre cítia. Tak vznikol základ nového samostatného a prvého slovenského seniorského folklórneho súboru a občianskeho združenia Seniorsklub Družba Trenčín.

Ako najstarší podľa vzoru Českej republiky založili Slovenský festival seniorských folklórnych súborov v obci Krivosúd Bodovka.

Tento festival zmobilizoval doteraz asi 25 seniorských skupín na Slovensku. Toto hnutie priviedlo aj organizátorov folklórneho festivalu vo Východnej, aby zaraďovali do hlavného programu aj seniorské súbory. Podobne je to v Terchovej a na iných významných folklórnych pódioch.

Aktívny kolektív pozostáva z 12 – 14 tanečných párov a zo sedemčlennej sláčikovej hudby. Cvičí pravidelne raz za týždeň, v priebehu roka má priemerne 12 verejných vystúpení, niektoré aj v zahraničí. Činnosť v súbore evokuje spomienky na mladosť, oddaluje psychické aj fyzické starnutie a dáva životu ďalší rozmer.

Inšpirácia českým príkladom sa neodzrkadlila iba založením festivalu. Súbor má blízko ku kultúre našich západných susedov a tance a piesne, ktoré interpretuje, sú zo slovensko – moravského pomedzia, regiónu Trenčína a Myjavy.

Rozmarínky z Piešťan

Českým a moravským piesňam sa venuje ženská spevácka skupina Rozmarínky z Piešťan. Na jej čele stojí Vlasta Zelezníková.

Pani Vlasta sa narodila v roku 1937 v Modre, pôvodným povoláním učiteľka. Je vdova, vychovala dve deti. Po odchode do dôchodku sa v rámci Jednoty dôchodcov Slovenska zapojila do budovania organizácie a aktívne pracovala vo výbore. Organizuje zájazdy, prednášky, spoločenské zábavy a posedenia.

V roku 2000 založila spevokol Rozmarínky, ktorý spestruje program rôznych združení a reprezentujú mesto Piešťany šírením ľudových piesní zo Slovenska, Moravy a Čiech. I napriek zhoršenému zdravotnému stavu sa neúnnavne venuje aktívnej činnosti, aj preto si pani Vlasta nedávne ocenenie Seniorka roka plne zaslúži.

Realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR – program kultúra národnostných menšín 2014.

